

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

ÇARŞAMBA İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

Tarih Bölümü

Eskiçağ Mısır Tarihi

Arkaik Dönem

1. Hafta

özenilen üniversite

Antik Mısır kültürü tarih öncesi dönemlerden itibaren hiçbir yazılı belgesi olmayan binlerce yıllık bir süreçte oluşmuş ve kendine has güçlü yönleriyle ortaya çıkmıştır. Mısır coğrafyası açısından ıssız bucaksız çöllere hayat veren Nil Nehri en büyük yaşam kaynağıdır. Nehrin denize döküldüğü delta bölgesinde kollara ayrılması ve geniş bir bölgeyi sulaması neticesinde ortaya çıkan verimli ova ülkenin en önemli geçim merkezi yapısındadır. Neolitik döneme kadar ekvator Afrikası karakterinde, nemli, sıcak ve bol yağmurlu bir iklim yapısı bulunmaktaydı. Bugünkü kuru çöl iklimi özelliklerine ise Eski Krallık döneminde kavuşmuştur.

18. Hanedandan itibaren imparatorluğun kurucusu sayılan efsanevi Kral Menes'le birlikte Antik Mısır'ın ilk imar faaliyetleri görülmeye başlanır. Kral Menes ilk kez bataklıkları kurutur, ilk kent Memfis'i kurar ve insanlığı kültür ve uygarlıkla tanıştır. Kral Menes'in bu faaliyetleri neticesinde yüksek bir kültür doğar; krallık, yönetim, yazı, sanat ve din tümüyle gelişir ve bildiğimiz "Mısırlı" özellikleriyle tarih sahnesine çıkar. Bu tarihsel gelişimin son adımlarını ise Narmer ("Öfkeli Yayınbalığı") ve Aha ("Savaşçı") adlı iki kral atar. Öyle ki, ünlü Palermo Taşı'nda sıralanan "tarihsel" krallar listesi de büyük bir olasılıkla Aha ile başlıyordu. Ülkedeki bu gelişmeler krallık anlayışında da birtakım yenilikleri beraberinde getirir. Güneş tanrısı Ra her gün değişip yenilenen güneşin suretinde dünyayı nasıl aydınlatıyorsa, şahin biçimindeki gök tanrısı Horus da iktidardaki kralların suretinde dünyayı yönetir. Yani kral tanrısalıdır, ama tanrı değildir. Bu şekilde kutsanan krallar "Yukarı ve Aşağı Mısır'ın Kralı" (nisut-bitı) unvanlarını kullanmaktadır. Mısır coğrafyası kültürel açıdan yukarı ve aşağı Mısır olmak üzere ikiye ayrıldığından dolayı her kral tahta çıktığında «İki Ülke"yi, dolayısıyla krallığının birbiriyle bağdaşmaz unsurlarını yeniden birleştirmiş oluyordu. Bu durum krallar için bir övünç kaynağıydı. Ülkedeki her tür kült eylemini, dolayısıyla da bütün tarihsel başarıları tek başına kral gerçekleştirir, çünkü gerekli uhrevi güce yalnızca o sahipti. Ancak uygulamada bütün olayları bizzat "yönetmesi" mümkün olmadığı için kral yetkisinin bir kısmını etrafındakilere, kendisine yakın kişilere devretmiştir. Bu durum da ülkede güçlü bir memur sınıfının ortaya çıkmasına imkân sağlamıştır. Mısır dilini doğru bir biçimde telaffuz etmemiz maalesef imkânsızdır. Çünkü seslileri yalnızca dilin son evresi olan Kıpti dilinden biliyoruz; kral isimlerinin transkripsiyonunun çok farklı olmasının nedeni de budur, çünkü kral isimleri genellikle Yunanca çeviriye (Amenophis, Ramses) dayanmaktadır.

Seçilmiş Kaynakça:

Erik Hornung, Eski Mısır Tarihi

Afet İnan, Eski Mısır Tarih ve Medeniyeti

Ercüment Yıldırım, Nil'in Tanrı Kralları